

AKŞEHİR TAŞ MEDRESE EYVAN VE SÜTUNLARINDAKİ YAZILAR İLE ALEVİ-BEKTAŞI KÜLTÜRÜ ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN SCRIPTURES IN IWAN AND COLUMNS OF AKSEHIR TAS MADRASAH AND THE CULTURE OF ALAWITE-BEKTASHI

Muzaffer YILMAZ*

Betül DOĞRUER**

ÖZ

Hitabet, insanlık tarihinin en kadim iletişim şeklidir. Soyut bir ifade aracı olan konuşma-hitabetin somut bir hale bürünmesi (sembolleşmesi) yazının icadı ile olmuştur. Beş bin yıldan uzun bir süredir en önemli ve temel simgesel-somut iletişim aracı olan yazı, özellikle doğu toplumlarında aynı zamanda tezyini bir mahiyet de üstlenmiştir. Bir iletişim nesnesi ve süsleme çeşidi olmasının dışında yazı; bir dışavurum aracı olarak, bu iki temel misyonunun dışında bir kullanım şekline de sahiptir. Makalede böyle bir kullanım şekline sahip olan Akşehir Taş Medrese’de (Taş Eserler Müzesi), avlu revak sütunları ile ana eyvanda yer alan ve kazıma tekniğiyle yazılmış yazılar tespit edilmiş, kayıt altına alınmış ve çözümlenmiştir. Akşehir Taş Medrese, Konya İli Akşehir İlçesi Altınkalem Mahallesi Eski Afyon Caddesi üzerinde yer almaktadır. Bir külliye mantığında inşa edilmiş yapılar topluluğundan hankâh, imaret, çeşme ve hamam yıkılmış olup, günümüzde medrese, türbe, iki şerefeli minare, darülkurra ve mescitten oluşmaktadır. Yapılar topluluğunun, “Halkalı Medrese” olarak da bilinen medrese kısmı günümüzde Taş Eserler Müzesi olarak hizmet vermektedir. Makalede, Akşehir Taş Medrese’de (Taş Eserler Müzesi), avlu revak sütunları ile ana eyvanda yer alan ve kazıma tekniğiyle yapılmış yazılar, süsleme özellikleri ile değil, bir dışavurum aracı olarak mimari ile olan ilişkileri ve ihtiva ettikleri anlamları sadedinde ele alınmıştır. Çalışmanın katalog kısmında yazıların transkripsiyonu yapılmış, değerlendirme bölümünde anlam boyutu itibarıyla irdelenmiş ve özellikle tasavvuf düşüncesi ve alevi-bektaşî kültürü bağlamında çıkarımlarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Mimari, Yazı, Tasavvuf, Alevi-Bektaşî Kültürü

* Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü, Konya.
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3156-8582> ♦ E-mail: emuzafferyilmaz@gmail.com

** Yüksek Lisans Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Geleneksel Türk Sanatları Anabilim Dalı, Konya.
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3733-1260> ♦ E-mail: betuldogruer2@gmail.com

ABSTRACT

Oratory is the most ancient form of communication in human history. This activity, which is an abstract tool of expression, turned into a concrete form with the invention of writing. The article, which has been the most important and basic symbolic-concrete communication tool for more than five thousand years, has also undertaken the decoration in the eastern societies. Apart from being a communication object and a type of decoration, writing also has a usage form as a means of expression other than these two basic missions. Akşehir Stone Madrasa is located on Old Afyon Street in Altinkalem District of Konya Province Akşehir District. The hankah, imaret, fountain and bath were demolished, and the madrasah, tomb, minaret with two balconies, darülkurra and masjid have survived to the present day. The madrasah part of the community of buildings, also known as the “Halkalı Madrasa”, today serves as the Museum of Stone Works. Akşehir Taş Madrasa is one of the most important cultural heritage of Akşehir. Akşehir Taş Madrasa, which belongs to the Seljuk Period, was used as an educational institution during the Ottoman Empire. In the article, in the Akşehir Taş Madrasa (Art Stone Works Museum), which has such a way of use, the courtyard portico columns and the articles written in the main iwan, which were written by scraping technique, were identified, recorded and analyzed. In the study, the writings are not dealt with decoration features but as a means of expression, their relations with architecture and their meanings are considered. In the catalog part of the study, the articles were transcribed. In the evaluation article section, the articles were examined in terms of their meaning. In particular, inferences have been made in the context of Sufism thought and alevi-bektashi culture. The article generally consists of five parts. In the beginning, general information is given. Then, general information about the madrasa was given. The third part is the catalog. Then there is the evaluation / analysis part. In this section, analyzes were made especially on the content of the articles. In the conclusion part, special implications are given. Various tables are also attached to the end of the article. These tables contribute to the narration. There are also many photos and drawings throughout the article. The article includes details of the writings rather than the architectural photographs of the Akşehir Taş Madrasa. This article is also important for the Alevi-Bektashi presence in Akşehir. Looking at the subject from this point of view, art-architecture-city-people-belief relations are evaluated as a whole with this research. Akşehir Taş Madrasa (Stone Works Museum), the writings in its courtyard are not related to the construction of the building. Accordingly, it can also be considered as “illegal” articles-practices on a cultural property. From this point of view, they are also similar to the practices written on cultural assets today and reflecting the socio-cultural level of today’s urban culture. This article, which consists of cases related to each other in many respects, will contribute to future studies on a similar subject.

Keywords: *Ottoman Architecture, Scriptures, Sufism, Alevi-Bektashi Culture, calligraphy.*

Giriş

Bir Selçuklu kenti olan Akşehir'deki kültür varlıkları bugüne kadar çeşitli çalışmalara konu olmuştur. Bu kültür varlıklarının en önemlilerinden biri olan Akşehir Taş Medrese'nin (Akşehir Taş Eserler Müzesi) avlusunda yer alan ve makaleye konu olan yazılar özelinde ise bugüne kadar herhangi bir çalışma yapılmamıştır¹.

Çalışmada yer alan yazılar, Taş Medresenin avlu revaklarındaki 8 sütundan 6'sında ve eyvan yüzeyinde yer almaktadır. Bu yazılar bütünü makalede, buldukları yere göre gruplandırılarak (8 adet revak sütunundan 6'sı ve eyvan yüzeyi) incelenmiştir. Makalenin katalog kısmında, her bir başlık için standart bir şablon hazırlanmış ve tek bir sayfa üzerinde hem avlunun genel görünüşü, hem de incelenen sütun-eyvan fotoğrafları ile sütun-eyvan üzerinde yazılan yazıların Türkçe, Arapça ve Farsçası bir arada yer alacak şekilde verilmiştir. Ayrıca hazırlanan bu standart şablonun sonuna, katalogda incelenen yazılara ait detay içeren fotoğraflar da eklenmiştir. Bu fotoğrafların bir kısmında, tespit ve çözümlemesi yapılan bazı kelime ve cümleler ayrıca belirtilmiştir².

Makalenin değerlendirme kısmında yazılar; teknik, anlam-biçim ilişkisi, uygulanış şekli, içerik ve yorumbilimsel bakımdan ele alınmış, sonuç kısmında ise bu değerlendirmeler ışığında yapılan tespitler zikredilmiştir.

Akşehir Taş Medrese (Taş Eserler Müzesi)

Akşehir Taş Medrese, Konya İli Akşehir İlçesi Altinkalem Mahallesi Eski Afyon Caddesi üzerinde yer almaktadır. Bir külliye mantığında inşa edilmiş yapılar topluluğundan hankah, imaret, çeşme ve hamam yıkılmış olup, medrese, türbe, iki şerefeli minare, darülkurra ve mescid günümüze ulaşmıştır³. Yapılar topluluğunun, "Halkalı Medrese"⁴ olarak da bilinen medrese kısmı günümüzde Taş Eserler Müzesi olarak hizmet vermektedir (Fot. 1-3). Yapı, taç kapısı üzerindeki kitabeye göre H. 648/M.1250'de II. Keykavus'un hükümdarlığı zamanında Vezir Sahip Ata Fahreddin Ali tarafından yaptırılmıştır.

1 Akşehir ve Taş Medrese (Akşehir Taş Eserler Müzesi) ile ilgili çeşitli yayımlar olmasına ve bu yayımların birçoğunda yapı dâhilindeki yazılardan (kitabe, mezar taşı, süsleme) bahsedilmesine rağmen, makaleye konu olan yazılar daha önce herhangi bir yayımda incelenmemiştir. Yapı özelinde yapılan çalışmalar için bkz. Samur, T. (1990). *Akşehir'deki, Türk Mimari Eserleri*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Konya; Demiralp, Y. (1990). *Akşehir ve Köylerindeki Türk Anıtları*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir; Konyalı, İ. H. (1945). *Nasreddin Hoca'nın Şehri Akşehir*, Konya; Akok, M. (1979). Konya-Akşehir'de Taş Medrese Binası ve Restorasyon Çalışmaları, *Türk Etnografya Dergisi*, (16), 1-25; Sarre, F. (1896). *Reise In Kleinasien*, Berlin: Geographische Verlagshandlung D. Reimer.

2 Renkli olarak belirtilmemiş yazıların büyük bir çoğunluğu okunamayanlardan oluşmaktadır.

3 Demiralp, 1990, 90.

4 Demiralp, 1990, 57.

Medrese genel olarak doğu-batı doğrultusunda uzanan dikdörtgene yakın bir plan şemasına sahiptir. Ancak giriş cephesinin kuzey ve güney ucuna eklenen yapılarla bu plan şeması ters “T” şeklini almıştır. Yapının ilk yapıldığında dört eyvanlı olup daha sonraki onarımlar sırasında girişin sağındaki eyvan kapatılarak üç eyvanlı bir hale dönüştürüldüğü genel kanıdır. Aptullah Kuran’ın “Anadolu Medreseleri” adlı eserinde iki plan mevcut olmakla birlikte (Çizim 1-3) özgün planın dört eyvanlı olduğu savunulmaktadır⁵.

Akşehir Taş Medrese inşa edildiği tarihten günümüze çeşitli onarım süreçleri geçirmiştir. Eser 1940 yılından itibaren onarılmaya başlanmış ve bu onarımlar aralıklarla devam etmiştir. Onarım olarak kabul edilemeyecek 1940 öncesi süreçte, 1910 yılında yapılan çalışmalar yapı için bir felaket olmuştur. Bu tamir sürecinde dönemin Akşehir Müftüsü Hacı Mustafa Efendi tarafından taç kapının yıkılma tehlikesine karşı yıkılıp yeniden yapılması istenmiştir. Bab-ı Meşihattan ödenek alarak medreseyi esaslı bir surette tamir edeceğini ummuş ve yıkılma tehlikesi gösteren taç kapının üst kısmını ve yanlarını “taşlarını numaralandırmak suretiyle” yıktırılmış ve enkazını medresenin avlusuna koymuştur. Fakat Bab-ı Meşihattan istenilen ödeneği alamayınca maalesef taç kapı onarılamamıştır.⁶ Ayrıca bu taç kapı parçalarının bir kısmı Rüştü Bey’in yaptırdığı konağında ve Cumhuriyet Okulunda yapı malzemesi olarak kullanılmıştır.⁷

Friedrich Sarre’nin (daha sonra Türkçe’ye de çevrilen) “Reise in Kleinasien” adlı eserinde yer alan ve medresenin

Fotoğraf 1: Akşehir Taş Medrese (Akşehir Taş Eserler Müzesi) Mescit Kısımları

Fotoğraf 2: Akşehir Taş Medrese (Akşehir Taş Eserler Müzesi) Avlu ve Ana Eyvanın Genel Görünümü

5 Kuran, 1969, 79-81.

6 Konyalı, 1945, 294.

7 Konyalı, 1945, 295.

1910 öncesine ait olan resimleri içerisinde özellikle cepheden çekilmiş olan taş kapı fotoğrafı, taş kapının onarımı sırasında en önemli kaynak olmuştur⁸ (Fot. 4).

1965-66 yıllarında Vakıflar Genel Müdürlüğüne kabul edilen onarım programı ile mescit, türbe ile bu bölümdeki revakları içine alan yeni bir planlama yapılmıştır. Bu onarım bir dereceye kadar yapıyı özgün biçime yaklaştırmıştır. Bununla beraber, sonraki süreçte yapıda yine bir dizi değişiklikler yaşanmıştır. Özellikle revaklı avlunun yenilenme sürecinde tuğla malzemenin abartıya varacak şekilde tuğla işleri, dış duvarlarda ise moloz duvar onarımları, beraberinde yapıya ait malzeme-teknik özelinde bir dönem sorunsalı meydana getirmiştir⁹.

Yapının tarihi süreçteki onarım serüvenine önemli bir yaklaşım Mahmut Akok tarafından getirilmiştir. Akok 1977'de Türk Etnografya Dergisinde yayınlanan "Konya-Akşehir'de Taş Medrese Binası ve Restorasyon Çalışmaları" adlı makalesinde, medresenin orijinal durumu ve yıkık olan taş kapısına yönelik restorasyon çalışmalarına yer vermiştir.

Akşehir Taş Medrese son ciddi onarımını ise 2015 tarihinde yaşamış, 2015-2018 yılları arasında süren restorasyon sürecinin ardından yapı 2019 tarihinde Akşehir Taş Eserler Müzesi olarak hizmete açılmıştır¹⁰. Yapının 20. yüzyıl başlarında yıkılan taş kapısı bu süreçte yeniden ayağa kaldırılmış ve avlu kısmı bugünkü şekline getirilmiştir.

Fotoğraf 3: Akşehir Taş Medrese (Akşehir Taş Eserler Müzesi) Taş Kapı

Fotoğraf 4: Friedrich Sarre'nin 1896 yılında çektiği Akşehir Taş Medrese'nin Taş Kapısı

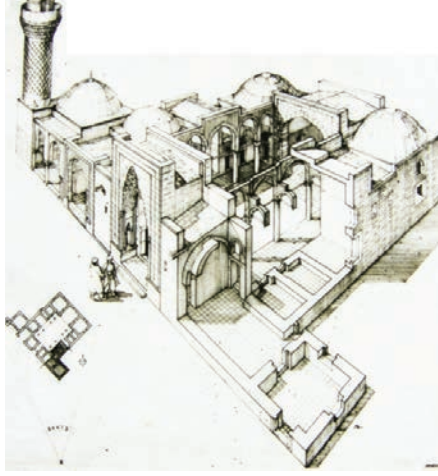
8 Sarre, 1896, 12.

9 Akok, 1979, 1-25.

10 Yapının müze olma süreci için bk. Ertaş, 2017.

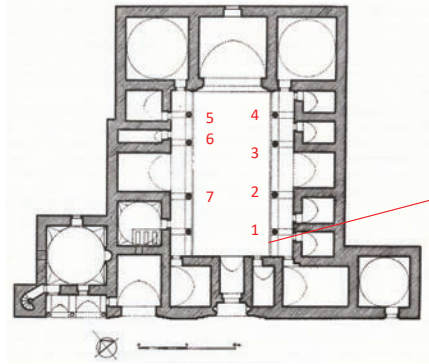
Çizim 1:

Akşehir Taş Medrese'nin
(Akşehir Taş Eserler Müzesi)
Rekonstrüksiyon Çizimi (M.
Akok'tan)

Çizim 2:

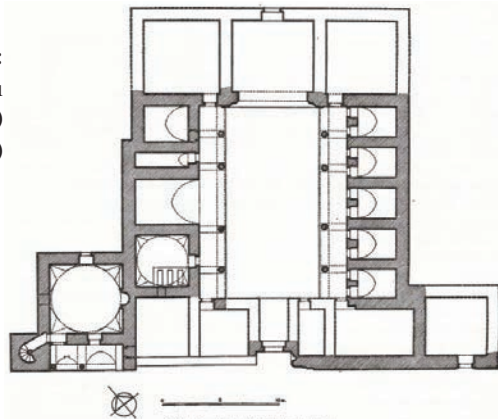
Akşehir Taş Medrese
Planı (Özgün durum)
(Kuran, 1969)

Sütun
Numaraları

Çizim 3:

Akşehir Taş Medrese Planı
(Bugünkü durum)
(Kuran, 1969)

Akşehir Taş Medrese Avlusunda Yer Alan Yazılar

1. Bir Numaralı Sütun (Fotoğraf No: 5-18)

Genel Tanım: Taş Medrese'nin avlusunda, ana eyvanın güneydoğu köşesinde yer alan bu sütun üzerinde okunabilen 8 cümle ve 15 kelime vardır. Bununla birlikte sütun üzerinde okunamayan üç cümle veya kelime daha bulunmaktadır. Yazıların tamamı kazıma tekniğiyle el yazısı şeklinde yazılmıştır. Bazı kelime ve terkipler daha büyük yazılarak diğerlerinden ayrılmıştır. Bu sütunda 6 adet "Muhammed" lafzı ve 5 adet "Ah Şahım" (unvanı ya da nidası) vardır. Sütunda 2 defa yazılmış olan "Ali" ismi ise sütundaki diğer yazılara oranla daha büyük harflerle yazılmıştır. En büyük ebatla olan "Ah Şahım Ali" cümlesi farklı bir tasarımla yazılmıştır. Buradaki *Ah Şahım* ifadesinin *elifleri*yle bir daire formu oluşturulup "he" ve "mim" harfleri içine sığdırılarak farklı bir şekilde yazılmış ve küçük bir daire şeklinde "ayn" harfinin içine yerleştirilmiştir (Fot. 9-10).

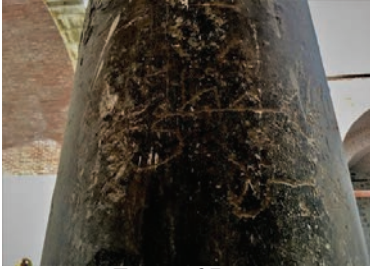
Avlu Genel Görünüm		Bir Numaralı Sütun	
			
Yazılar	Okunuşu	Adet	
الله	Allah	1	
محمّد	Muhammed	6	
لا اله الا الله	La ilahe illallah	1	
اه شاهم	Ah Şahım	5	
اه شاهم علیم	Ah Şahım Alim	1	
اه شاهم علي	Ah Şahım Ali	1	
علي	Ali	1	
عاشق	Aşık	1	
و	vav	2	
حاجي مصطفى بند	Hacı Mustafa bende	1	
محمّد بن ابراهيم	Muhammed bin İbrahim	1	
موسي بن ابراهيم	Musa bin İbrahim	1	
سالم	Salim	1	
عبد الله	Abdullah	1	
اخو احمد...	Ehû Ahmed	1	
۱۱۸۱	1181	1	

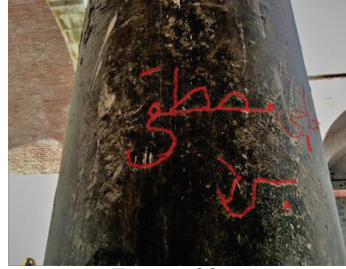
Fotoğraf 5

Fotoğraf 6

Fotoğraf 7

Fotoğraf 8

Fotoğraf 9

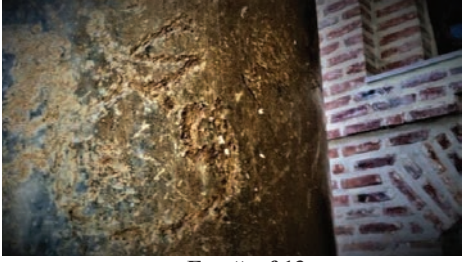
Fotoğraf 10

Fotoğraf 11

Fotoğraf 12

Fotoğraf 13

Fotoğraf 14

Fotoğraf 15

Fotoğraf 16

Fotoğraf 17

Fotoğraf 18

2. İki Numaralı Sütun (Fotoğraf No: 19-26)

Genel Tanım: İki numaralı sütunda okunabilen 17 adet kelime vardır. En çok yazılan kelime “Muhammed” olduğu görülmektedir. Bu kelimelerden 9 tanesi özel isimdir. Bütün sütunlarda tekrar eden “Ali”, “Muhammed” ve “Ah Şahım” kelimelerinden farklı olarak bu sütunda “Yusuf” ve farklı bir istif ile “Taceddin” kelimesi yer almaktadır (Fot. 17-18). Bu yazılara ilave olarak ayrıca sütun üzerinde “Şahım Yusuf” tamlaması da yazmakta olup bu yazının hemen altında okunamayan bir satır daha bulunmaktadır.

Avlu Genel Görünüm		İki Nolu Sütun	
			
Yazılar	Okunuşu	Adet	
محمّد	Muhammed	5	
اه شاه	Ah şah	1	
شاهم	Şahım	1	
اه شاهم	Ah şahım	1	
اه شاه	Ah şah	1	
تاجالدين	Taceddin*	1	
محمود	Mahmud	1	
علي	Ali	1	
شاهم يوسف	Şahım Yusuf	1	
7	7**	1	

* Kelime sütunda birleşik yazıldığı için aynıyla yazıldı.

** 7'nin yanındaki nokta Taceddin'in nun'una aittir.

Fotoğraf 19

Fotoğraf 20

Fotoğraf 21

Fotoğraf 22

Fotoğraf 23

Fotoğraf 24

Fotoğraf 25

Fotoğraf 26

3. Üç Numaralı Sütun (Fotoğraf No: 26-32)

Genel Tanım: Üç numaralı sütunda 11 kelime ve tek satır halinde uzun bir isim vardır. Bu kelimelerden biri lafza-i celal olmak üzere 9 tanesi özel isimdir. Bu sütunda yapının diğer sütunlarında yer almayan “a’la” kelimesi (Fot. 25-26) ve “Muhammed bin İbrahim bin Ömer el hani “ (Fot. 23-24) ismi vardır.

Avlu Genel Görünüm	3 Numaralı Sütun	
		
Yazılar	Okunuşu	Adet
يا الله	Ya Allah	1
محمّد	Muhammed	6
علي	Ali	1
اعلا	İ'lâ veya A'la	1
محمّد بن ابراهم بن عمر ال هاني	Muhammed bin İbrahim bin Ömer el Hâni	1
اه شاه	Ah Şâh	1
عبد	abd	1

Fotoğraf 27

Fotoğraf 28

Fotoğraf 29

Fotoğraf 30

Fotoğraf 31

Fotoğraf 32

4. Dört Numaralı Sütun (Fotoğraf No: 33-42)

Genel Bilgi: Dört numaralı sütunda okunabilen 8 kelime ve 2 cümle vardır. Bu yazılardan bir tanesi lafza-i celal olmak üzere, 3 tanesi özel isimdir. Cümlelerden biri “la ilahe illallah” tır. Diğer cümlenin “efendim ve padişahım” kelimeleri dışındaki kısımları okunamamaktadır (Fot.: 35-36). Bu sütunda yapının diğer kısımlarında yer almayan “minhac” kelimesi yazılmıştır. Dört numaralı sütunda ayrıca, diğer sütunlarda bulunmayan ve dört yapraklı yoncaya da benzeyen bir haç tasviri vardır (Fot. 33-34).

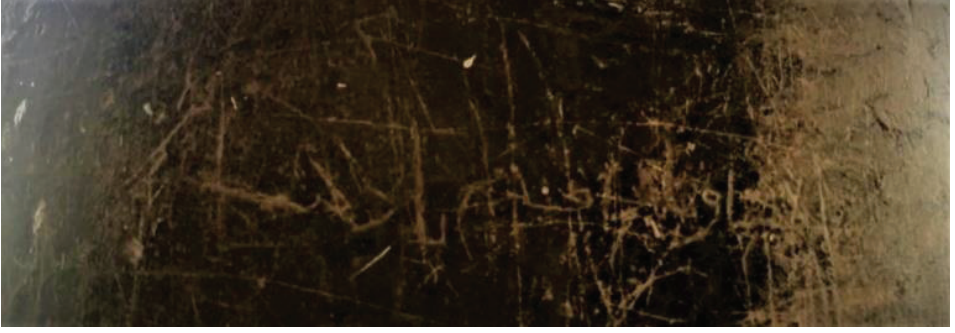
Avlu Genel Görünüm	4 Numaralı Sütun	
		
Yazılar	Okunuşu	Adet
الله	Allah	1
محمد	Muhammed	1
علي	Ali	1
منهاج	Minhâc	1
لا اله الا الله	Lailaheillallah	1
اه	Ah	2
لا	La	3
و	vav	2
افندم بادشاهيمefendim padişahım	1

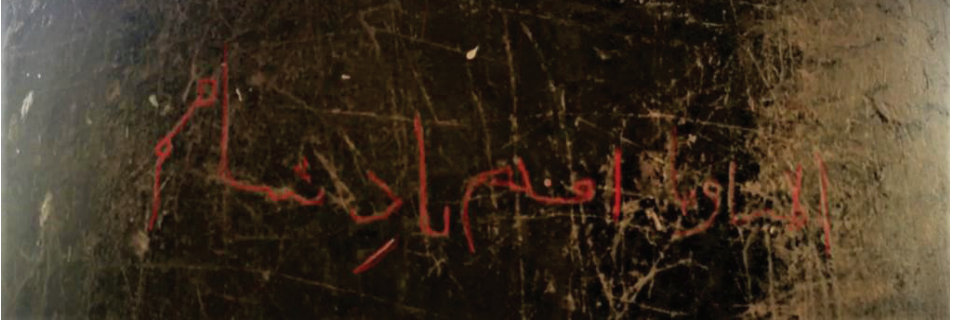
Fotoğraf 33

Fotoğraf 34

Fotoğraf 35

Fotoğraf 36

Fotoğraf 37

Fotoğraf 38

Fotoğraf 39

Fotoğraf 40

Fotoğraf 41

Fotoğraf 42

5. Yedi Numaralı Sütun (Fotoğraf No: 43-61)

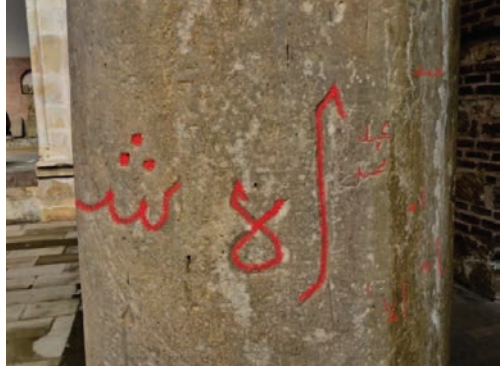
Genel tanım: Yedi numaralı sütunda okunabilen 49 kelime, 2 harf, 2 tarih ibaresi, 3 cümle ve okunamayan 3 kelime vardır. En fazla “Ali” ve “Muhammed” isimleri yazılmıştır. “Ah Şahım Mustafa” cümlesi sütunun yüzeyinin 1/3 kaplayacak büyüklükte celi sülüs yazı kaidelerine uymaya çalışılarak, diğer yazılara kıyasla daha derin kazınmış ve düzgün yazılmıştır (Fot. 43). “Ah Şahım Mustafa” terkibi diğerinden farklı bir tasarım ile sütunun alt kısmına da yazılmıştır. “Aşık” kelimesi iki kez yazılmış, “Mahmud bin Muhammed”, “Mahmud Hoca” ve “Necmeddin” isimleri de sadece bu sütunda yazılmıştır. Yedi numaralı sütunda ayrıca (hicri) “1181” ve “1220” olmak üzere iki farklı tarih ibaresi vardır.

Avlu Genel Görünüm	7 Numaralı Sütun	
		
Yazılar	Okunuşu	Adet
علي	Ali	8
اه شاهم	Ah Şahım	4
اه شاهم مصطفى	Ah Şahım Mustafa	2
اه	Ah	3
محمد	Muhammed	8
عبد	Abd	2
في	Fî	1
عاشق	Aşık	2
ومام..صاحب...	Vema... sahiba...*	1
.....محمود...خوجه	Mahmud Hoca	1
نجم الدين	Necmeddin	1
.....خليل	Halil	2
ابراهيم	İbrahim	1
١٢٢٠	1220	1
١١٨١	1181	1
محمود بن محمد	Mahmud bin Muhammed	1

* Noktalı kısımlar sütunda okunamayan kısımlardır. Kelime bütünlüğü ve çalışma genelindeki bilgiler doğrultusunda ‘musahibâ’ olduğu düşünülmüştür. Bk. fotoğraf 51.

Fotoğraf 43

Fotoğraf 44

Fotoğraf 45

Fotoğraf 46

Fotoğraf 47

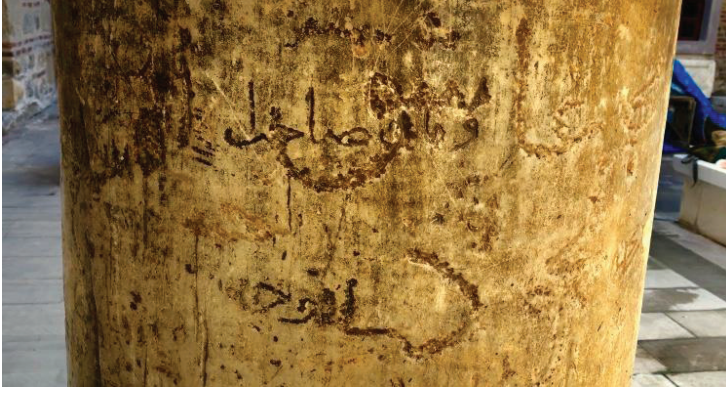
Fotoğraf 48

Fotoğraf 49

Fotoğraf 50

Fotoğraf 51

Fotoğraf 52

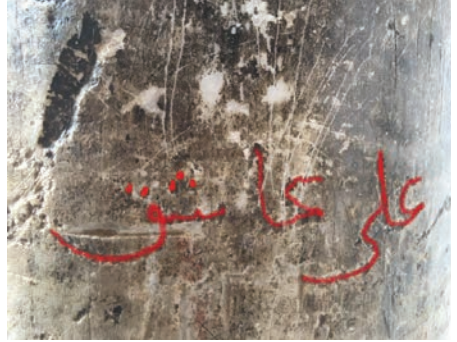
Fotoğraf 53

Fotoğraf 54

Fotoğraf 55

Fotoğraf 56

Fotoğraf 57

Fotoğraf 58

Fotoğraf 59

Fotoğraf 60

Fotoğraf 61

6. Sekiz Numaralı Sütun (Fotoğraf: 62-75)

Genel Bilgi: Sekiz numaralı sütunda 41 kelime, 1 tarih ibaresi ve 3 harf yer almaktadır. Ayrıca sütunda 1 adet lafzattullah ile beraber 7 adet farklı isim daha vardır. Sütun üzerinde okunamayan ise 1 cümle ve 1 kelime bulunmaktadır. “El-hatib Muhammed el-Konevi” (Fot. 66) ve “İbrahim dede Abdullah” (Fot. 69) yazılarına yalnızca 8 numaralı sütunda rastlanılmıştır.

Avlu Genel Görünüm	Sekiz Numaralı Sütun	
		
Yazılar	Okunuşu	Adet
الله	Allah	1
محمّد	Muhammed	3
ابراهيم	İbrahim	2
عبدالله	Abdullah	2
عليم	Âlîm	1
ابراهيم زاده عبدالله اقدم صاحب	İbrahim zade Abdullah Aktem sahib	1
علي	Ali	8
سالي مك	
احمد سالم	Ahmed Salim	1
و	vav	3
الخطب محمّد الق نوي	El-hatib Muhammed el-Konevi	1
اه شاه	Ah şah	3
شاه	Şah	1
اه شاهم	Ah şahım	3
عبد	Abd	1
احمد	Ahmed	1
١٢٤٦	1246	1

Fotoğraf 62

Fotoğraf 63

Fotoğraf 64

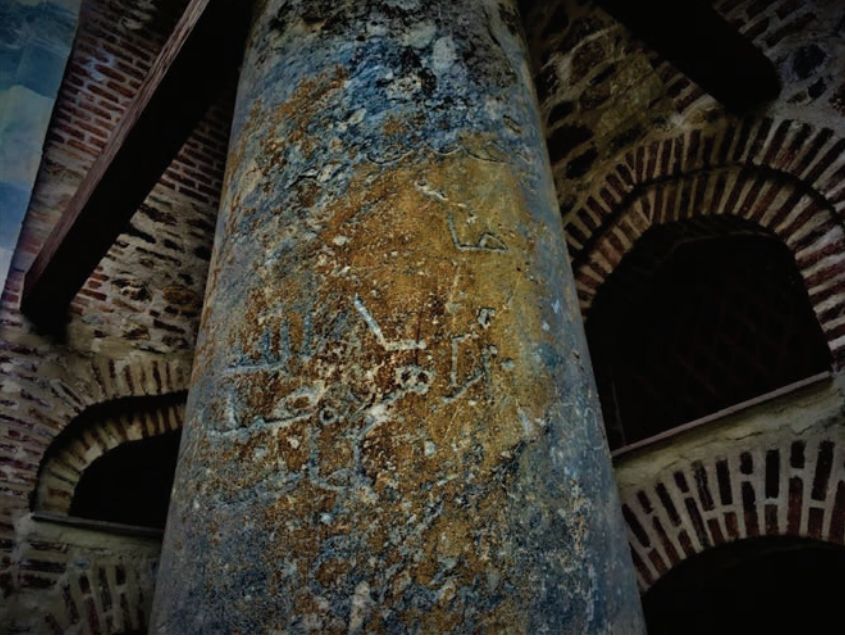
Fotoğraf 65

Fotoğraf 66

Fotoğraf 67

Fotoğraf 68

Fotoğraf 69

Fotoğraf 70

Fotoğraf 71

Fotoğraf 72

Fotoğraf 73

Fotoğraf 74

Fotoğraf 75

7. Ana Eyvan Kemerinde Yer Alan Yazılar (Fotoğraf: 76-86)

Genel Bilgi: Ana eyvan kemerinin örgü taşlarında okunabilen 15 kelime, 3 harf ve 1 tarih ibaresi ile beraber, okunamayan 3 cümle yer almaktadır. Burada bulunan yazılar, sütunlardaki yazılardan bazı yönleriyle ayrılmıştır. Yazılar daha ince ve yüzeysel bir şekilde kazınarak yazılmıştır. “canım”, “Ömer”, “molla”, “el-hane” kelimeleri ve (hicri) “1138” tarihi yapının sadece bu kısmında yer alan kelimelerdir.

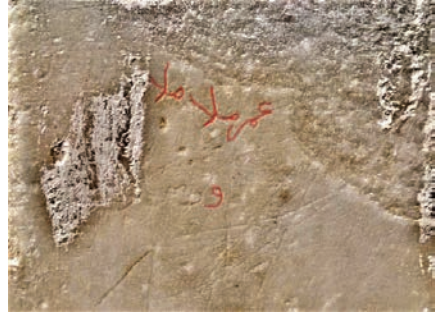
Yazılar	Okunuşu	Adet
الحانه	el-hane	2
و	vav	2
ج	cim	1
عبدالله	Abdullah	1
جانم ابراهيم	Canım İbrahim	1
محمد	Muhammed	4
جانم عبدالله عمر	Canım Abdullah Ömer	1
عمر ملا ملا	Ömer molla...molla	1
۱۱۳۸	1138	1

Fotoğraf 76

Fotoğraf 77

Fotoğraf 78

Fotoğraf 79

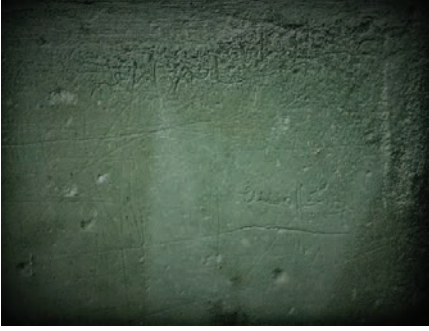
Fotoğraf 80

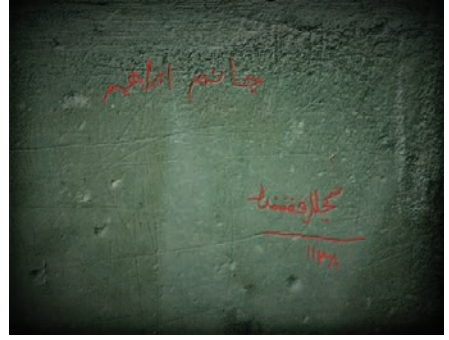
Fotoğraf 81

Fotoğraf 82

Fotoğraf 83

Fotoğraf 84

Fotoğraf 85

Fotoğraf 86

Değerlendirme

Akşehir Taş Medrese (Taş Eserler Müzesi) avlusunda; 8 sütun ve ana eyvan yüzeyinde yer alan, kazıma tekniğiyle yazılmış olan yazıların tamamını Arapça, Farsça ve Türkçe¹¹ kelime, cümle ve sayılardan oluşmaktadır. Mevcut yazıların tamamının celi sülüs yazı çeşidiyle yazıldığını söylemek mümkündür¹². Uygulama tekniği bakımından (tam manasıyla) sanatsal bir önem taşımaları da, bazı yazıların tasarım ve istif mantığıyla yazıldığı ve yazının (yahut yazanların) hat sanatı kaidelerinden de bihaber olmadıkları görülmektedir (Fot. 15, 22, 43).

Yapının avlusunda yer alan 8 sütun ve ana eyvanın iki yanında bulunan örgü taşlarının üzerinde, sanatsal bir kaygı gözetmeksizin kazıma tekniğiyle yazılmış ve okunabilen 120 kelime, 14 harf ve 27 cümle bulunmaktadır (Tablo 3). Bazı kısımların aşınarak silinmiş olması ve bazı yazıların farklı zaman dilimlerinde başka bir yazının üzerine yazılması nedeniyle okunması mümkün olmayan fakat tesbit edilebilen 12 cümle veya kelime daha bulunmaktadır¹³.

Bir numaralı sütunda “Ahmed” isminden önce yazılan “ehu” kelimesi “kardeş” anlamına gelen Arapça bir kelimedir. Sütunun diğer tarafında yer alan “Hacı Mustafa” ve “bende” kelimeleri alt alta, aynı kalınlık ve yazı karakteriyle yazılmıştır. “Bir şeye bağlanmış, kul, köle” anlamlarına gelen “bende”¹⁴ kelimesinin devamında bir isim daha olduğu anlaşılrsa da aşındığı için bu kısım okunamamıştır.

Bir numaralı sütunda, diğer yazıların üç, dört misli büyüklükte “Ali” ve “Ah Şahım Ali” ifadeleri dikkat çekmektedir. Yazılara toplu olarak bakıldığında; en çok Ali ve Muhammed isimlerinin yazıldığını ve başta Ali ve Şahım Ali isimleri olmak üzere, şeyh, hoca isimlerinin daha büyük ebatlarda yazıldığı görülmektedir.

Sütunlarda yer alan “aşık”, “hacı”, “şah”, “efendi” kelimelerine bakıldığında ilk olarak lügat manaları akla gelse de yazıların bütünü (bütünü) genel bir bakış açısıyla incelendiğinde; tasavvuf düşüncesi genelinde ve Alevi-Bektaşî geleneği özelinde bazı çağrışımları ihtiva ettiğini söylemek mümkündür. İki numaralı sütunda yazılan “minhac”, açık ve geniş yol ve meslek anlamlarına gelen Arapça bir kelimedir. Yapıda üç farklı yerde farklı isimlerin sıfatı olarak karşımıza çıkan “aşık” kelimesi de; Alevi-Bektaşî geleneği özelindeki mertebelerden biridir¹⁵ (Tablo 2).

11 Türkçe olan tek kelime “dede” olup, bu kelimenin de etimolojik kökeni hakkında farklı düşünceler bulunmaktadır.

12 Sülüs yazı kaidelerine göre 3 ml üzerinde olan bütün hatlar celi sülüs olarak değerlendirilir. İncelediğimiz yapıdaki bazı yazılar ise 3 ml’den ince kalem ile yazılmıştır. Buna rağmen; bütün yazılar taş yapılar üzerine hak edildiği ve levha niteliği taşımadığı için, yazının çeşidini ifade etmek gerektiğinde; celi sülüs olarak değerlendirilebilir.

13 Yapının sekiz adet sütununun altında okunabilir yazılar bulunurken, numaralandırılmış olan sütunlardan 5 ve 6 numaralı olanlarında okunabilen hiçbir yazı yoktur. Yazıların bir kısmının zamanla kazınarak ya da aşınarak kaybolduğu görülmektedir.

14 Yazı programında yer alan Arapça ve Farsça kelimelerin anlamları için bk. Mutçalı, 1995.

15 Bektaşilikte derecelenme sırası aşağıdan yukarıya şu şekilde idi: Aşık, talip, muhib, derviş,

Yazıların uygulandıkları yüzey, yazılış biçimleri ve anlamlarına bakıldığında ise yazıların medrese öğrencileri ya da ziyaretçiler tarafından yazılmış olma ihtimali yüksektir. Ayrıca, özel isimler haricinde tesbit edilen kelime ve cümlelerin anlamlarına inildiğinde, hoca, talebe, arkadaş, dost anlamlarına gelen ve ismi yazılan kişiler arasındaki sevgi, hürmet ve bağlılığı çağrıştıran ifadeler olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, yazıların bir tekke veya tarikat mensubiyeti olan kişiler tarafından yazılmış olması da mümkündür. Yazıların büyük bir çoğunluğunun Alevi-Bektaşî düşüncesi ile ilişkili olması, yazarlarının kimliğini belirlemede yardımcı olmsa da, sahip oldukları dini görüşü-inanışı tespit etme sadedinde bir ipucu vermektedir¹⁶. Bu yazılar ve kelimeler içerisinde Alevi-Bektaşî düşüncesi ile ilişkili ve ilintili olan ve aynı zamanda bir makam ve hiyerarşi vurgusu yaptığı düşünülen¹⁷, “Ah Şahım”, “Ali”, “Ah Şahım Mustafa”, “Hacı Mustafa Ali” gibi yazıların daha büyük boyutlu; “Ahmed’in kardeşi”, “canım Ali”, “canım İbrahim”, “Yusuf”, “Ahmed”, “Salim”, “Halil” gibi, sıfatsız mustakil isimlerin küçük boyutlu yazılmış olmaları da, bu görüşü desteklemektedir¹⁸.

Ahmet Süheyl Ünver 1950’li yıllarındaki Konya seyahatlerinde, Akşehir’de alevilere ait bir mescidin varlığından ve kullanımından bahsetmektedir¹⁹. Bu tesbite ilave olarak Yusuf Küçükdağ; Akşehir’de ikamet etmiş ve Hacı Bektaş-ı Veli ile yakınlığı bilinen Şeyh Seyyid Mahmud Hayrani’nin dergahının da, 18. yüzyıl sonlarında Bektaşilerce kullanıldığını belirtmektedir²⁰. Küçükdağ ayrıca İbrahim Hakkı Konyalı’ya dayandırarak; Şeyh Seyyid Mahmud Hayrani’nin türbesinin Taş Medrese yakınlarında, dergahın da türbenin kiblesi istikametinde olduğunu söylemektedir²¹. Bu iki tespite ilave olarak Ahmet Taşğın da, Bektaşî Menkıbeleri özelinde, Konya ve çevresindeki Alevi-Bektaşî ocaklarını ele aldığı çalışmasında Akşehir’den sıkça bahsetmektedir²². Ahmet Süheyl Ünver ayrıca Akşehir’deki mezar taşları ile ilişkili makalesinde, bir farklılık olarak kabul ettiği ve 13-14. yüzyıla tarihlenen mezar taşlarındaki figür kullanımına dikkat çekmektedir²³. Ayrıca 13-15. yüzyıllar arasında Afyon-Konya-Kayseri-Sivas hattı, pek çok açıdan önemli bir güzergah olup hat üzerinde konaklama amaçlı çok sayıda kervansaray bulunmakta idi. Resul Ay, bu güzergah üzerinde yer alan çeşitli tekkelerin de benzer bir konaklama

baba, halife, dede baba. Ayrıntılı bilgi için bk. Cebecioğlu, 2009.

16 “bende, sahib, musahib, hacı, ehü, şah, minhac, dede” gibi Alevi-Bektaşî düşüncesi ile alakalı terim-kavramlar için bk. Korkmaz, 2005; Çağlayan, 2014.

17 Buradaki *hiyerarşi* vurgusu, *anlamdan biçime değil, biçimden anlama giden bir çıkarımın neticesidir*. Bu isimlerin ve unvanların diğerlerinden daha büyük olmasının sebebinin, bir hiyerarşik yapıya alakalı olduğu ön görülmektedir.

18 Yazı kullanımı ve hiyerarşi ilişkisi için bk. Ambrose & Harris, 2011, 128-133.

19 Akt.: Yılmaz, 2016, 48-49.

20 Küçükdağ, 2004, 61.

21 Küçükdağ, 2004, 64.

22 Taşğın, 2013, 213-238.

23 İslam ve tasvir ilişkisine bağlı olarak bu figür kullanımı Alevi-Bektaşî kültürü ile doğrudan ilişkili sayılabilir. Ünver, 1978, 15-26. Konu ile ilgili olarak ayrıca bk. Meriç, 1936, 141-212.

işlevini yürüttüğünü belirtmektedir²⁴. Bu durum heteredoks bir yapısı olan Alevi-Bektaşî kültür ve nüfuz alanını da, Konya ve civarına kadar hissettirebileceğinin bir delilidir²⁵.

Tüm bu yayımlardan hareketle Akşehir ve çevresinde tarihi süreç boyunca mevcut olan bir Alevi-Bektaşî nüfusun varlığından söz etmek mümkün olup bu mevcudiyet, makalede ele alınan yazıların içeriğini de gerekçelendirmektedir.

Sütunlar üzerinde yer alan yazılar, uygulanış tarzı itibariyle ele alındığında, yüzeyde belirli bir sıra veya satır takip etmediği görülmüştür. Sütunların bazılarında üst üste iki, üç katman şeklinde yazılar bulunurken, bazı sütunlarda daha az ve seyrekler. Bu uygulanış tarzı, yazıların tespitini oldukça zorlaştırmıştır.

Sonuç

Yazı, ortaya çıktığı dönemden itibaren bir iletişim aracı olarak kullanılmıştır²⁶. Aynı zamanda yazıyı (alfabeyle olan ilişkisi bağlamında), bir düşüncenin (yani soyut bir olgunun), biçim verilmiş hali olarak da tanımlamak mümkündür²⁷. Yazının sesin biçimsel tezahürü ve soyut bir olgunun ifade aracı (simgesel karşılığı) olduğu düşünüldüğünde, yazıyı insanlık tarihinin en eski somut ve imgesel nesnesi olarak kabul etmek mümkündür. Bununla birlikte yazının kendisi, bu ortaya çıkış prensibinin dışında, bir iz bırakma amaçlı dışavurum aracı olarak da kullanılmıştır²⁸. Çalışma dahilinde incelenen Akşehir Taş Medrese avlusunda yer alan yazıları da böyle bir simgesel değeri ihtiva eden dışavurum nesnelere olarak kabul etmek mümkündür. Makalede ele alınan yazıların kim tarafından yazıldığı tam olarak tespit edilememekle birlikte, bu tespit özelinde iki ayrı çıkarımda bulunmak mümkündür. Bunlardan ilki; yazıların medrese öğrencileri tarafından yazıldığıdır²⁹. Diğer bir çıkarıma göre ise yazılar, süreç içerisinde medreseyi ziyaret eden seyyah ya da ziyaretçiler tarafından yazılmış olabilir³⁰. Her iki durumda da yazıların gayr-ı resmi bir mahiyet arz ettiğini söylemek mümkündür.

Ayrıca yazılar içerik bakımından değerlendirildiğinde, Tasavvuf düşüncesi genelinde Alevi-Bektaşî düşüncesi özelinde, ideolojik-itikadi bir jargona sahip olması

24 Ay, 2012, 134-135.

25 Nitekim Enver Behnan Şapolyo, bu coğrafyadaki tekke çeşitliliğini Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi adlı eserinde sıkça işler. Bk. Şapolyo, 2004.

26 Yazının ortaya çıkışı ve tarihi süreç içerisinde evrimi için bk. Faulman, 2001.

27 Ambrose, 2012.

28 Yazının, bir iz bırakma amaçlı dışavurum aracı olarak kültür varlıkları üzerinde kullanılmasına örnek teşkil edebilecek benzer uygulamalar için bk. Duran, 1998; Tütüncü, 2011; Yüceil, 2013; Köse, 2016; Arıman, 2018. İstanbul'un Bilezik Yazıları, İstanbul: Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul. Bu yayımlardan özellikle Tekirdağ Rüstem Paşa Camii'nde yer alan yazılar, içerik ve çeşitlilik bakımından diğer yapılardan ayrılmakta ve Akşehir Taş Medrese (Taş Eserler Müzesi) ile benzerlik arz etmektedir.

29 Akşehir Taş Medrese'nin eğitim-öğretim faaliyetine ne zaman son verdiğine dair net bir bilginin ve vesikanın olmaması, bu tesbiti zorlaştırmaktadır.

30 Akşehir'e gelen seyyahlar için bk. Yavuzılmaz, 2016, 363-426.

bakımından spekülâtif bir misyon da üstlenmektedir. Bu misyon, daha önce izah edilmeye çalışıldığı üzere yazının dışavurum nesnesi olma vasfıyla ilişkilidir. Mimari yapılarda yazının kullanım alanları, ister süsleme amaçlı ister fonksiyonel olsun, büyük oranda bellidir. Bu düzen mimari-yazı ilişkisinde resmiyetinde bir tezahürdür aslında. Bu açıdan bakıldığında Akşehir Taş Medrese (Taş Eserler Müzesi) avlusunda yer alan yazılar; yazılış şekli, biçimi, içeriği ve yazılış amaçları bağlamında değerlendirildiğinde, (bir bakıma) günümüzün bir düzen ve kural tanımayan aynı zamanda bir güdümlü tutum içeren ve illegal olarak değerlendirilen, grafiti örnekleri paralelinde de değerlendirilebilir³¹. Akşehir Taş Medrese (Taş Eserler Müzesi), avlusunda yer alan yazılar, yapının mimari programı dahilinde yazılmamalarına bağlı olarak, bir kültür varlığı üzerinde yer alan “illegal” yazılar-uygulamalar olarak da değerlendirilebilir. Bu açıdan bakıldığında, günümüzde kültür varlıkları üzerine yazılan ve günümüz kent kültürü ile sosyo-kültürel düzeyi yansıtan uygulamalarla da bir benzerlik arz etmektedirler.

Araştırma dahilinde incelenen yazıların muhtevası, Tasavvuf düşüncesi ve Alevi-Bektaşî geleneğiyle olan ilişkisi, yazıların döneminin sünnî bir eğitim kurumunda bulunması yönüyle de ilgi çekicidir. Konuya bu noktadan bakıldığında çalışma; 19. yüzyılın Akşehir’indeki etnik yapı ve mezhepsel çeşitlilik, medreselerin kentte yüklendikleri misyon, kullanımındaki çeşitlilik, hatta vandalizm ve yazı ilişkisi gibi pek çok farklı çalışmaya vesile olacak soruların sorulmasına da zemin hazırlamaktadır.

Akşehir Taş Medrese’nin (Akşehir Taş Eserler Müzesi) eğitim-öğretim faaliyetine ne zaman son verildiği net değildir. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı’ndaki bir belgede, medresenin kapısının onarımına ilişkin 1909-1910 yılına ait bir belge mevcuttur³². Bu belgede medresenin faaliyetleri hakkında bilgi verilmemektedir. Bununla birlikte incelenen yazılar içerisindeki tarih ibareleri (eğer yazılar öğrenciler tarafından yazıldıysa), medresenin 19. yüzyıl ortalarına kadar faal olduğunu da belgelemektedir.

Yapılan bu çalışmayla; mimari-yazı ilişkisi süslemeden münezzeh bir şekilde değerlendirilerek, sanat tarihine farklı bir perspektiften bakılmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

31 Grafiti salt yazı odaklı bir sanat olmayıp, yazı ile beraber bir tasarım süreci-boyutu da ihtiva eder. Fatih Köse ve İrmak Güneş Yüceil, 15. dipnotta zikredilen çalışmalarında benzer yazıları grafiti olarak adlandırmış olsalar da, Akşehir Taş Medrese’de yer alan yazılarla grafiti sanatı arasında kurulan benzerlik, grafitinin tasarım boyutu değil, ortaya çıkış süreci ve üstlendiği misyon ile ilişkilidir. Grafiti hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Pera Müzesi, 2014. Balkır & Kuru, 2016.

32 BOA Belge No: 3729-279-664.

Tablo 1: Yapıda Yer Alan Yazıların Sınıflandırılması

İsimler		Unvanlar		Harfler		Diğer		Tarihler	
الله	Allah	اه شاهم	âh Şâhım	و	Vav	لا اله الاالله La ilahe illallah		۱۱۸۱	1181
محمّد	Muhammed	عاشق	Aşık	لا	La	اعلا	i'lâ veya a'lâ	۱۲۲۰	1220
علي	Ali	بند	Bende	ف	Fe		۱۲۴۶	1246	
مصطفى	Mustafa	حاجي	Hacı	ع	Ayn	منهاج	Minhâc	۱۱۳۸	1138
عليم	Alim	اخو	Ehû	ج	Cim				
محمّد بن ابراهم	Muhammed bin İbrahim	اه شاه	âh Şah						
موسي بن ابراهم	Musa bin İbrahim	همشا	Şah						
سالم	Salim	يا	Yâ						
عبد الله	Abdullah	بادشاهيم	Padişahım						
احمد	Ahmed	افندم	Efendim						
محمّد	Muhammed	صاحب	Sahip						
تاجالدين	Taceddin	اقتم	Aktem						
محمود	Mahmud	الق نوي	el-Konevi						
محمّد بن ابراهيم بن عمر ال هاتي	Muhammed bin İbrahim bin Ömer el-Hâni	الحطب	el-Hatib						
ابراهيم	İbrahim	جانم	Canım						
خليل	Halil	ملا	Molla						
نجم الدين	Necmeddin	خوجا	Hoca						
محمود بن محمّد	Mahmud bin Muhammed								
ابراهيم زاده عبدالله	İbrahim zade Abdullah								
عمر	Ömer								
عبدالله عمر	Abdullah Ömer								

Tablo 2: Tasavvuf Düşüncesi ve Alevi-Bektaşî Geleneği ile İlişkili Terimler ve Anlamları³³

Terim-Kavramlar	Anlamı
abd	(Arapça) Mutasavvıflar, abd lafzını er-Rabb mukabilinde kullanırlar. Ubudiyet salih kula mahsus olup, Allah onu birine nasip etti mi, artık o, Allah tarafından yardım görmüş demektir. Bu şekilde kulun nefsinin ve nevasının hazları örtülür. Sonunda, Allah onu kulluk nimetlerine daldırır ve sadece kendisi ile meşgul eder.
molla	(Arapça) veli, hoca
dede	(Türkçe) Dedelik, alevilerde, soydan gelenlere mahsustur. Yani, Hz. Peygamber'in soyundan gelen seyyidlere, dede denir. Ancak bunların irşâd makamında olması gerekir.
bende	(Farsça)Bağlı olan, köle demektir. Allah'a kul olmak. Bir şeyhe mürid olmak.
hoca	(Farsça) Efendi,saygıdeğer kimse
hatip	(Arapça) hitap eden
hane	(Farsça) Ev demektir. Zâtın zâtı, vücudun gaybeti. Masiva'dan ilgiyi kesme ve renksiz olma makamı. Hane-i Hammâr: Meyhane. Hâne-i dil: Gönül evi. Hane-i beka: Âhîret, lahutî âlem.
ehu	(Arapça) kardeş
hacı	(Arapça) Hacca giden. Alevi-Bektaşî ritüellerinde musahip kurbanı kesecek kişiler için "hacı" tabiri kullanılır. Ritüel bittiğinde herbiri manevi anlamda bir makam olarak hacı olmuş kabul edilirler.
aşık	(Arapça) Bektaşîlikte bir makam.Derecelenme sırası aşağıdan yukarıya şu şekilde idi: Aşık, talip, muhib, derviş, baba, halife, dede baba.
şah	(Farsça) Efendi.Güçlü kimse hükümdar, demektir. Şeyh ve veli'ye de, şah denir. Bektaşîlerin bu tâbiri sıklıkla kullandıkları görülür.

33 Bu tablodaki tüm bilgiler kaynakça kısmından tam künyesi verilen; Mehmet Kanar'ın, Büyük Türkçe -Farsça Sözlük (Say Yayınları) ve Serdar Mutçalı, Arapça-Türkçe Sözlük (Dağarcık Yayınları) adlı eserlerinden alınmıştır.

sahip	(Arapça) dost,yoldaş,veli,arkadaş, bir şeyin mâliki anlamındadır. Tasavvuf istilâhı olarak; sohbetle iştirak eden, mürid, musâhib, ehl gibi mânâları vardır.
musahib	(Arapça) Alevîlere erginlik çağına gelen iki kişi, aynı zamanda Alevîliğe girerler, bunlar birbirlerinin sahib ve “musahib”i olurlardı. Bu, hicretin hemen akabinde Hz. Peygamber (s.)’in Mekke’li ve Medine’li müslümanları kardeşleştirmesi (muâhât) olayına dayandırılır. Bu şekilde kardeşleşmeyen yani musahibi olmayan kişi, alevîliğe giremez. Bektaşîlik’te, Alevîlik’teki gibi musahiblik şartı yoktur.
minhac	(Farsça) Meslek,yol,büyük ve geniş cadde
salik	(Arapça) Manâ olgunluğunu elde etmek üzere, tasavvuf yoluna giren kişiye,süluk eden anlamında sâlik denir.
halil	(Arapça) Dost,arkadaş

Tablo 3: Yazıların Sütunlara Dağılım Şekli ve Toplam Sayıları

Kelime ve İsimler	1.Sütun	2.Sütun	3.Sütun	4.Sütun	7.Sütun	8.Sütun	Eyvan	Toplam
Allah	1		1	1		1		4
Muhammed	8	5	6	1	8	3	4	35
Lailaheillallah	1			1				2
Ali	1	1	1	1	8	8		20
Mustafa	1				2			3
Ahmet	1					2		3
Mahmut		1		2				3
Halil					2			2
İbrahim	2		1		1	2	1	7
Salim	1					1		2
Ah Şahım	5	5	1		6	3		20
Ömer			1				2	3
Abdullah						2	1	3
Yusuf		1						1
Musa			1					1
aşık	1		1		2			4
abd	1				2	1		4
sahib					1	1		2
el-hane							2	2
canım							2	2
ah			2		3			5
molla							2	2
ehu	1							1
bende	1				1			2
egtem						1		1
vav	2		2			3	2	9
la			3					3
cim							1	1
a'la			1					1
Dede						1		

KAYNAKÇA

- Akok, M. (1979). Konya Akşehir'de Taş Medrese Binası ve Restorasyon Çalışmaları, Türk Etnografya Dergisi, (XVI), Ankara.
- Ambrose, G. ve Harris P. (2011). Tipografinin Temelleri, İstanbul: Literatür Yayınları.
- Arıman, N. (2018). İstanbul'un Bilezik Yazıları, İstanbul: Büyükşehir Belediyesi Yayınları.
- Ay, R. (2012). Anadolu'da Derviş ve Toplum 13-15. Yüzyıllar, İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Balkır N. ve Kuru Ş. A. (2016). Sokak Sanatı ve Grafitinin Pedagojik Bir Yöntem Olarak İşlerliği, İdil Sanat ve Dil Dergisi, (5/26), 1645-1658.
- BOA (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri) , Belge No: 3729-279-664.
- Cebecioğlu, E. (2009). Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü, İstanbul: Ağaç Yayınevi.
- Çağlayan, A. (2014). Alevi Terimleri ve Sözlüğü, Ankara: Eğiten Kitap.
- Demiralp, Y. (1990). Akşehir ve Köylerindeki Türk Anıtları, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Duran, R. (1998). Selatin Camilerindeki Avlu Sütunlarının Madeni Bileziklerine Hakedilmiş Yazılar Üzerine, DEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, (11), İzmir, 135-140;
- Ertaş, Ş. (2017). Konya Akşehir Taş Medresesinin Taş Eserler Müzesine Dönüşümü, Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi, (2/2), 1-17.
- Faulman, C. (2001). Yazı Kitabı, (Çev. İtir Arda), İstanbul.
- Jean, G. (2010). Yazı- İnsanlığın Belleği, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Kanar, M. (2015). Büyük Türkçe -Farsça Sözlük, Say Yayınları, İstanbul.
- Konyalı, İ. H. (1945). Nasreddin Hocanın Şehri Akşehir, Numune Matbaası, Konya.
- Korkmaz, E. (2005). Alevilik Bektaşilik Terimleri Sözlüğü, Anahtar Kitaplar Yayınevi, İstanbul.
- Köse, F. (2016). Tekirdağ Rüstem Paşa Camii Grafitileri, Rodos'tan Süleymanpaşa'ya Tekirdağ, Uluslararası Tekirdağ Sempozyumu (26-27 Mart 2015) Bildirileri, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 511-524.

- Kuran, A. (1969). Anadolu Medreseleri, Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Yayınları.
- Küçükdağ, Y. (2004), Seyyid Mahmut Hayrani ve Akşehir’de Seyyid Mahmut Hayrani Manzumesi, İSTEM, (2/3), 59-69.
- Meriç, R. M. (1936). Akşehir, Türbe ve Mezarları, Türkiyat Mecmuası, 5, 141-212
- Mutçalı, S. (1995). Arapça-Türkçe Sözlük, İstanbul: Dağarcık Yayınları.
- Pera Müzesi, (2014). Duvarların Dili Grafiti ve Sokak Sanatı, (Çev. Melis Şeymun), İstanbul: Pera Müzesi Yayınları.
- Samur, T. (1990). Akşehir’deki Türk Mimari Eserleri, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Konya.
- Sarre, F. (1896). Reise In Kleinasien, Geographische Verlagshandlung, Berlin.
- Şapolyo, E. B. (2004). Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi, İstanbul: Elif Kitabevi.
- TAŞGIN, A. (2013). Dediği Sultan ve Menakıbı: Konya ve Çevresinde Alevi Bektaşî Ocaklarının İzleri, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Dergisi, (66), 213-238.
- Tütüncü, M. (2011). Evliya Çelebi’nin Bilinmeyen El Yazısı, Yedi Kıta Dergisi, (14), İstanbul, 1-15;
- Ünver A. S. (1978). XIV. Üncü Asırda Anadolu’da Selçuklular’ın An’anesine Bağlı Mezar Taşları Üzerine, Vakıflar Dergisi, (12), 15-26.
- Yavuzıılmaz, A. (2016). “Seyahatnamelerde Akşehir”, Seyahatnamelerde Konya, (Ed. Ahmet Çaycı), Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 363-426.
- Yılmaz, M. (2016). Ahmet Süheyl Ünver ve Konya, Seyahatnamelerde Konya, (Ed. Ahmet Çaycı), Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 48-49.
- Yüceil, I. G. (2013). Sultan Ahmet Cami Sütunları ve Sütun Bilezikleri Üzerine Bir İnceleme, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış, Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi

Sanat Tarihi Dergisi

ISSN 1300-5707

Cilt: 30, Sayı: 1 Nisan 2021

Ege University, Faculty of Letters

Journal of Art History

e-ISSN 2636-8064

Volume: 30, Issue: 1 April 2021

İnternet Sayfası (Acık Erisim)

Internet Page (Open Access)

DergiPark
AKADEMİK

<https://dergipark.org.tr/std>

Sanat Tarihi Dergisi hakemli, bilimsel bir dergidir; Nisan ve Ekim aylarında olmak üzere yılda iki kez yayınlanır.

Journal of Art History is a peer-reviewed, scholarly, periodical journal published biannually, in April and October.

Clarivate
Analytics
ESCI
Emerging Sources Citation Index

TR DİZİN
ULAKBİM

DOAJ

Crossref

EBSCO

ERIH PLUS
EUROPEAN REFERENCE INDEX FOR THE
HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Academic
Resource
Index
ResearchBID

SÖBIAD